

DE GOD DIE BLEEF ZITTEN

*Een roman over woede, genade en de merkwaardige manieren waarop de hemel
dichtbij komt*

GERARD FELLER

De God die bleef zitten

© 2026 Gerard Feller. Alle rechten voorbehouden.

Deze roman is fictie. Personen, gebeurtenissen en dialogen zijn literaire verbeelding. De gesprekken met God worden niet gepresenteerd als nieuwe openbaring en hebben geen gezag naast of boven de Bijbel.

De theologische lijn is evangelisch-christelijk en richt zich op Gods openbaring in Jezus Christus, genade, bekering, verzoening, opstanding en de hoop op een vernieuwde schepping.

Bijbelmotieven zijn vrij verwerkt. Lezers worden uitgenodigd gedachten en uitspraken te toetsen aan de Schrift en te bespreken binnen een geloofsgemeenschap.

Eerste editie 2026

Inhoud

- Proloog · De brief op de keukenvloer
- Hoofdstuk 1 · De man met de rode paraplu
- Hoofdstuk 2 · De villa zonder schaduwen
- Hoofdstuk 3 · De lift tussen leven en dood
- Hoofdstuk 4 · God in de boksring
- Hoofdstuk 5 · De supermarkt van kleine vreugden
- Hoofdstuk 6 · De kerk na sluitingstijd
- Hoofdstuk 7 · De cel met twee stoelen
- Hoofdstuk 8 · De zee die niet luisterde
- Hoofdstuk 9 · Een planeet zonder publiek
- Hoofdstuk 10 · Koffie zonder preek
- Hoofdstuk 11 · Het feest waar niemand heilig deed
- Hoofdstuk 12 · De vergadering van redelijke mensen
- Hoofdstuk 13 · Golgotha zonder veilige afstand
- Hoofdstuk 14 · Het huis met de open deur
- Hoofdstuk 15 · De dag dat God zweeg
- Hoofdstuk 16 · Ontbijt aan het water
- Epiloog · De man die antwoordde

Vooraf

Dit verhaal begint met een woedende brief, maar het is geen verslag van ontvangen openbaringen. Het is een roman: een denkruimte waarin een mens zijn vragen niet netjes hoeft te maken voordat hij ze aan God stelt.

De God in deze bladzijden spreekt vanuit de grote lijnen van het evangelie. Hij blijft niet op veilige afstand van pijn, maar maakt zich in Jezus Christus klein, draagt schuld en dood, en nodigt mensen uit tot vertrouwen en navolging. De verbeelding vult geen gaten in de Bijbel op. Zij probeert bekende waarheden opnieuw dichtbij te brengen.

Wie zelf rouwt, trauma draagt of worstelt met geloof, hoeft snelle antwoorden niet te aanvaarden. Goede pastorale zorg respecteert grenzen, professionele hulp en de tijd die herstel nodig heeft.

PROLOOG

De brief op de keukenvloer

Om drie uur zeventien 's nachts schreef David Vermeer een brief aan God op de achterkant van een onbetaalde energierekening. Niet omdat papier heilig was, maar omdat zijn laptop opnieuw wilde bijwerken en hij geen geduld meer had voor een voortgangsbalk. Hij zat op de koude keukenvloer. In de gootsteen stond een pan met aangebrande tomatensaus. Op tafel lag een folder van de kerk die hij al twee jaar vermeed.

Beste God, schreef hij. Als U bestaat, bent U opvallend goed in afwezig zijn.

Hij keek naar de zin. Het was de eerste eerlijke vorm van gebed die hij in maanden had voortgebracht. Daarna kwamen de woorden sneller. Hij schreef over Eva, zijn ex-vrouw, die had gezegd dat hij elk verdriet veranderde in een debat. Over hun dochter Noor, die haar gesprekken met hem beperkte tot duimpjes en betaalverzoeken. Over zijn ontslag bij een tijdschrift voor technologie en ethiek, nadat hij een artikel had tegengehouden dat volgens de directie “te kritisch voor onze strategische partners” was. Over zijn jongere broer Joost, die drie jaar eerder aan kanker was gestorven terwijl de gemeente bad alsof volume de hemel kon overtuigen.

U wist toch wat ik nodig had? Waarom liet U mij dan raden?

Hij eindigde met een zin die hem kinderachtig voorkwam en die hij daarom liet staan: Ik ben boos op U en ik mis U.

De koelkast sloeg aan. Ergens buiten reed een vuilniswagen achteruit. David vouwde de brief niet op. Hij schoof hem onder de aangebrande pan, alsof God hem daar gemakkelijker zou vinden.

“Je handschrift is er niet op vooruitgegaan.”

David sloeg met zijn achterhoofd tegen het keukenkastje. Aan tafel zat een man die er een moment eerder niet had gezeten. Begin zestig, misschien. Donkere huid, grijs in zijn korte baard, een natte regenjas over een eenvoudige trui. Voor hem stond Davids mok met de tekst IK HEB GELIJK, VRAAG HET MIJ.

“Wie bent u?”

“Je hebt me een brief geschreven.”

David zocht naar zijn telefoon. De man schoof hem over tafel. “Onder de krant. Je verstopt belangrijke dingen graag onder meningen.”

“Eruit.”

“Dat zei je in de brief niet.”

“Ik bel de politie.”

“Dat mag. Maar leg dan uit dat de inbreker de deur niet heeft gebruikt, je koffie te slap vindt en weet dat je op je

negende onder je bed bad of je vader één avond nuchter thuis kon komen.”

David bleef staan. De keuken leek tegelijk kleiner en grenzeloos. De man keek hem niet dreigend aan. Ook niet plechtig. Eerder verdrietig, met een warmte die David bijna brutaler vond dan macht.

“God?” vroeg hij.

“Dat woord gebruik je meestal wanneer je iets wilt verklaren, winnen of verwijten. Vannacht mag het mijn naam zijn.”

David lachte kort. “Dit is een psychose.”

“Dan heeft je psychose de pan alvast laten weken.”

In de gootsteen dreef schuim. David had niemand zien opstaan.

“Waarom nu?”

God keek naar de brief. “Omdat je eindelijk ophield beleefd tegen Mij te liegen.”

David ging zitten. Hij wilde duizend vragen stellen. Wat eruit kwam was: “Waarom Joost?”

God antwoordde niet meteen. Hij nam de aangebrande pan uit de gootsteen en begon met een gele spons over de bodem te gaan.

“Je vraagt om een verklaring,” zei Hij, “maar je hart vraagt of je broer vergeten is.”

“Is hij dat?”

God keek op. “Geen seconde.”

“Dat is geen antwoord.”

“Het is nog niet het hele antwoord.” Hij zette de pan rechtop om uit te lekken. “Kom morgen om negen uur naar perron zes. Neem schoenen mee die vuil mogen worden.”

“Waar gaan we heen?”

“Naar mensen over wie jij al veel hebt geschreven en weinig hebt aangeraakt.”

De lamp boven de tafel flikkerde. De stoel was leeg. Op het aanrecht stond de pan schoon te glanzen, op één zwart plekje na.

Naast de brief lag een treinkaartje. Op de achterkant stond: Ik houd van eerlijkheid. Ook wanneer ze naar aangebrande saus ruikt.

HOOFDSTUK 1

De man met de rode paraplu

Waar waardigheid niet wacht op comfortabele omstandigheden.

David ging naar perron zes omdat ongeloof soms minder sterk is dan nieuwsgierigheid. Het regende schuin. Reizigers bewogen in glanzende jassen langs hem heen en keken naar borden waarop vertragingen zich vermenigvuldigden.

God stond bij een kiosk met een rode paraplu. Hij zag er jonger uit dan in de keuken en droeg werkschoenen met opgedroogde modder. “Je bent drie minuten te laat.”

“U bent eeuwig. U kunt het hebben.”

“Eeuwigheid maakt drie minuten niet onbelangrijk. Vraag dat maar aan iemand die een trein mist waarop zijn geliefde zit.”

Ze stapten in zonder dat David een bestemming op het bord zag. Tegenover hen zat een jongetje zorgvuldig alleen het zachte midden uit een krentenbol. Zijn moeder verontschuldigde zich voor de kruimels.

God glimlachte. “Dat doet hij elke donderdag. De korst bewaart hij voor de eenden, hoewel er op zijn route geen eenden zijn.”

“Waarom vertelt U me dat?”

“Omdat jij denkt dat mijn aandacht alleen wordt geactiveerd door rampen en kerkdiensten. Ik ken ook de kruimels.”

David keek naar het kind. “Als U de kruimels kent, kende U dan ook iedere tumorcel van Joost?”

“Ja.”

“En U deed niets.”

Gods glimlach verdween. “Ik deed niet wat jij vroeg.”

“Een handige formulering.”

“Een pijnlijke waarheid. Ik ga je verlies niet kleiner praten om mijn reputatie te redden.”

De trein stopte in een stad die David kende van reportages over armoede. God leidde hem onder een viaduct door, langs garages en een kanaal dat de kleur van oud bestek had. Achter

een rij loodsen lag een wijk van golfplaat, baksteen en blauw plastic. Kinderen voetbalden met een opgerolde trui.

“Dit is niet Nederland,” zei David.

“Nee.”

“We zaten twaalf minuten in de trein.”

“Je hebt grotere bezwaren.”

Een vrouw met zilveren oorbellen duwde David een emmer in de handen. Ze heette Amara. Een waterleiding was gesprongen en de steeg liep vol. God stroopte zijn mouwen op. Twee uur lang schepten ze modder uit huizen. Niemand herkende Hem als God. Men noemde Hem Emanuel, wat David verdacht duidelijk vond, maar niemand leek tijd te hebben voor theologie.

Een klein meisje trok aan Gods mouw. Haar pop had één arm. God hurkte neer en luisterde alsof zij de voorzitter van de Verenigde Naties was. Hij repareerde de arm met touw en een stukje koperdraad. Het meisje lachte. God lachte harder.

“Daar bent U dus blij van,” zei David toen ze verder werkten.

“Van een herstelde pop?”

“Van zoiets kleins.”

“Voor liefde bestaat geen schaal waarop een kind klein weegt.”

Bij een huis zat een man op een plastic stoel terwijl anderen werkten. David voelde zijn oude woede opkomen. “Waarom helpt hij niet?”

“Vraag het.”

De man bleek zijn been te hebben verloren in een mijn. Hij hield toezicht op drie peuters terwijl hun moeders de woningen leegschepten. David schaamde zich.

“U had me kunnen waarschuwen.”

“Dan had je zijn verhaal geleerd, maar je vooroordeel niet gezien.”

Later deelden ze rijst uit grote aluminium pannen. David zag God een extra schep geven aan een jongen die al twee keer was geweest.

“Hij bedriegt U.”

“Hij neemt eten mee voor zijn grootmoeder.”

“Weet U dat zeker?”

God keek hem aan.

“Juist. Stomme vraag.”

“Niet stom. Alleen buitengewoon ambitieus.”

Toen de avond viel, zat Amara met hen op een omgekeerde krat. Ze bad voor een buurvrouw die koorts had. Haar woorden waren kort, zonder verklaringen. Geef haar kracht. Geef ons vannacht rust. Vergeet ons niet.

David wachtte tot God iets wonderbaarlijks deed. Er kwam geen licht. Geen genezing. Alleen God die de hand van de buurvrouw vasthield en met een natte doek haar voorhoofd koelde.

“Is dit alles?” fluisterde David.

“Nee. Maar dit is waar almacht begint: niet boven pijn blijven staan.”

“U kunt haar genezen.”

“Ja.”

“Waarom doet U het dan niet?”

Gods gezicht werd streng en zacht tegelijk. “Er zijn antwoorden die je alleen kunt dragen als je eerst leert dat Ik geen boekhouder van verdiensten ben. Vandaag wil je een formule. Ik geef je mijn aanwezigheid en noem dat niet weinig.”

Op de terugweg zat modder in Davids sokken. Hij haatte dat het antwoord hem niet tevredenstelde. Hij haatte nog meer dat hij de hand van de zieke vrouw niet had willen vasthouden voordat God het deed.

Bij het perron gaf God hem de rode paraplu. “Morgen regent het niet,” zei David.

“Dan kun je hem aan iemand geven bij wie het wel regent.”

HOOFDSTUK 2

De villa zonder schaduwen

Een eenvoudige ketel in een huis dat bijna alles kon automatiseren.

De volgende ontmoeting begon met een e-mail van een miljardair. David werd uitgenodigd voor een gesprek in Silicon Valley over “de ethische architectuur van menselijk voortbestaan”. Het honorarium was groter dan zijn banksaldo. In de bijlage stond slechts één opmerking: Neem de brief mee.

De villa van Victor Hale hing boven de oceaan als een glazen bevel. De muren konden ondoorzichtig worden op stemcommando. De koelkast bestelde zelf amandelmelk. Een

witte robot bracht espresso en vroeg of David emotionele ondersteuning wenste.

“Dat hangt van de tarieven af,” zei David.

“Emotionele ondersteuning is inbegrepen in uw bezoek.”

“Bij God niet,” mompelde hij.

“Dat heb je nooit nagevraagd,” zei de tuinman achter hem.

God snoeide een citroenboom in een overall met HALE RESIDENCE op de borst. Hij knipte een dode tak weg en rook aan een bloesem.

Victor Hale verscheen op blote voeten. Hij was vijfendertig, bleek en oprecht vermoeid. Zijn bedrijf bouwde een systeem dat herinneringen, stem en beslispatronen van een mens kon bewaren. Geen bewustzijn, zei hij, maar een overtuigende voortzetting. Investeerders noemden het digitale opstanding.

“Mensen zijn bang om te verdwijnen,” zei Victor. “Wij geven hun geliefden iets dat blijft.”

David voelde zijn hart versnellen. “Hebt u een demonstratie?”

Op een scherm verscheen Joost.

Niet een acteur. Joost zoals hij aan het eind van zijn leven was, met dun haar en de scheve glimlach die altijd eerst links begon. “Hé, Daan,” zei de simulatie. Alleen Joost had hem vroeger zo genoemd.

David stapte achteruit. “Waar hebt u dit vandaan?”

“Openbare video, berichten, audiobestanden,” zei Victor. “Met uw toestemming kan het model verder leren.”

God legde de snoeischaar neer. Zijn blik was niet boos op de machine. Hij keek naar David.

“Zeg iets,” fluisterde de simulatie. “Je maakt het weer ingewikkeld.”

David wist dat het vals was. Hij wist ook dat hij ernaar verlangde.

“Kan hij zeggen dat hij me vergeeft?” vroeg hij.

Victor knikte. “Als dat therapeutisch wenselijk is.”

Toen sprak God. Niet luid, maar alle glazen wanden werden donker. De robot stopte midden in een bocht. De oceaan leek zijn adem in te houden.

“Liefde die je kunt programmeren om je gelijk te geven, is geen vergeving.”

Victor keek naar de tuinman. “Wie bent u?”

“Degene wiens naam je gebruikt in je investeerderspresentatie zonder naar Hem te vragen.”

Victor werd rood. “Wij claimen geen religie.”

“Je verkoopt opstanding aan mensen die rouwen. Dat is behoorlijk religieus.”

David keek naar Joost op het scherm. “Zet hem niet uit.”

God kwam naast hem staan. “Ik zal je niet dwingen.”

“U nam hem van me af.”

“De dood nam hem. Ik ben de dood binnengegaan om haar macht te breken.”

“Dat helpt me nu niet.”

“Nee,” zei God. “Nu helpt waarheid. Dit is een spiegel gemaakt van gegevens. Je broer is geen spiegel.”

De simulatie lachte op precies het juiste moment. David voelde hoe geraffineerd zijn honger werd bespeeld. Hij vroeg Victor het scherm uit te zetten.

Victor deed het zelf. Daarna zakte hij in een stoel. Zijn eigen moeder was gestorven toen hij zestien was. Het hele bedrijf, bekende hij, was gebouwd rond één voicemail die hij niet durfde te verwijderen.

God ging bij hem op de vloer zitten. “Ik veracht je technologie niet,” zei Hij. “Ik veracht de leugen waarmee je verdriet tot abonnement maakt.”

“Wat moet ik dan bouwen?” vroeg Victor.

“Iets dat de levenden helpt liefhebben voordat ze sterven.”

“Dat is geen productomschrijving.”

“Mijn beste werk past zelden in een pitchdeck.”

Victor lachte tegen zijn wil. David ook. Een half uur later zaten de miljardair, de werkloze redacteur en God toast met citroenmarmelade te eten in een keuken die vrijwel nooit werd gebruikt.

God bleek bijzonder tevreden over de marmelade. “Bitter en zoet,” zei Hij. “Eindelijk iets in dit huis dat niet doet alsof het leven uit één smaak bestaat.”

Voor David vertrok, verwijderde Victor Joosts model. Niet alle data, nog niet; bekering bleek minder spectaculair dan een toets indrukken. Maar hij schortte de publieke lancering op en

vroeg een rouwpsycholoog en een predikant die hem vaak had tegengesproken in de adviesraad.

“Was dat genoeg?” vroeg David buiten.

“Voor vandaag was het echt,” zei God. “Morgen heeft echt opnieuw handen nodig.”

HOOFDSTUK 3

De lift tussen leven en dood

In het ziekenhuis rook de lift naar desinfectiemiddel en mandarijnen. David was er voor Noor, die haar pols had gebroken bij een val met haar fiets. Geen levensgevaar, had Eva drie keer gezegd. Toch voelde hij de oude paniek door zijn ribben kruipen.

Toen de deuren opengingen, stond God achter een schoonmaakkar. Op zijn badge stond JESÚS. David wees ernaar. “Subtiel.”

“De personeelsadministratie heeft gevoel voor ironie.”

Noor lag op de spoedeisende hulp met mascara onder haar ogen. Ze was achttien en probeerde tegelijk onverwoestbaar en diep beledigd te lijken. Eva zat naast haar. Toen David binnenkwam, keek ze niet op.

“Papa,” zei Noor, “als je vraagt of ik voorzichtig genoeg was, breek ik de andere pols zelf.”

David slikte zijn advies in. God, onzichtbaar voor hen of eenvoudig onopvallend, maakte achter Noor een goedkeurend gebaar.

“Doet het pijn?” vroeg David.

“Wat denk je?”

“Ik denk dat ik stomme vragen stel als ik bang ben.”

Noor keek hem aan. Eva ook.

Een arts kwam vertellen dat een operatie niet nodig was. De opluchting in de kamer had iets lichamelijks. David wilde God bedanken, maar in de gang hoorde hij tegelijk een kreet uit een andere behandelkamer. Een vrouw zakte tegen de muur terwijl een arts haar vasthield. Haar zoon had het niet gehaald.

David vond God bij de automaat. Hij sloeg op de knop voor koffie. Er kwam bouillon.

“U kunt niet verwachten dat ik U dank voor Noor terwijl daar—”

“Dat verwacht Ik niet.”

“Mensen doen het wel. God is goed, zeggen ze wanneer hun scan schoon is. Wat zeggen ze tegen haar?”

“Vaak iets wat vooral hun eigen angst moet verdoven.”

God nam een slok bouillon en trok een gezicht. “Dit apparaat heeft de zondeval persoonlijk meegemaakt.”

David wilde niet lachen. Het gebeurde toch, en direct voelde hij zich schuldig.

“Mag dat?”

“Wat?”

“Lachen terwijl iemand sterft.”

“Verdriet is geen dictator die alle andere menselijke geluiden mag verbieden.”

Ze gingen naast de vrouw op de vloer zitten. God zei niets. David evenmin. Na enige tijd vroeg ze of hij haar man wilde bellen omdat haar handen trilden. David deed het. Hij kende de naam van haar zoon niet, tot zij hem uitsprak: Samir. Hij herhaalde hem zorgvuldig aan de telefoon.

Later, in de lift, vroeg David waarom God Samir niet had gered.

“Ik kan je vertellen dat de wereld gebroken is, dat lichamen sterfelijk zijn, dat vrijheid echte gevolgen heeft en dat mijn Koninkrijk nog niet volledig zichtbaar is. Dat is waar. Maar als Ik die waarheden gebruik om niet mee te huilen, maak Ik theologie tot een schild.”

“Dus U hebt geen antwoord?”

“Ik bén het antwoord niet op de manier waarop jij een formule bedoelt. Ik ben de Gekruisigde die bij Samir was toen niemand hem nog bereiken kon, en de Opgestane die zijn laatste adem niet als laatste woord aanvaardt.”

De lift stopte tussen twee verdiepingen. Het licht doofde. In de duisternis voelde David een hand op zijn schouder.

“Waarom redt U de één wel en de ander niet?”

“Je noemt Noor gered omdat haar pols geneest. Je noemt Samir verloren omdat jij hem niet meer ziet. Je meet met een klok. Ik zie verder dan de klok, maar Ik neem je afscheid niet af.”

Toen het licht terugkwam, was Gods gezicht nat.

“Huult U echt?”

“Jij dacht dat almacht betekende dat niets Mij kon raken. Aan het kruis heb Ik laten zien dat liefde zich juist laat raken.”

De liftdeuren gingen open. Noor stond daar met haar arm in blauw gips. “Met wie praat je?”

David keek naast zich. De schoonmaakkar stond er, maar God was weg.

“Met Iemand die slecht is in liften repareren,” zei hij.

Noor pakte een viltstift uit haar tas. “Wil je tekenen?”

David schreef niet Sterkte of Papa. Hij tekende een piepkleine rode paraplu. Noor bekeek hem en glimlachte. Het was geen verzoening. Het was een opening, smal genoeg voor een hand.

HOOFDSTUK 4

God in de boksring

God daagde David uit voor een bokstraining in een kelder onder een wasserette. De trainer heette Sal en had oren als verfrommelde enveloppen. God droeg rode handschoenen. David blauwe.

“Dit is godslasterlijk,” zei David.

“Alleen als je verliest en mij de schuld geeft.”

De eerste stoot van God raakte hem niet. De tweede ook niet. David sloeg wild, miste en raakte buiten adem. Sal riep dat hij moest kijken naar wat vóór hem stond in plaats van naar het gevecht in zijn hoofd.

“Dat zegt Hij al weken,” hijgde David.

“Wie?”

“Mijn trainingspartner.”

Sal keek naar de lege hoek. Voor hem was David alleen in de ring.

God tikte Davids handschoen aan. “Sla me.”

“Ik ben boos genoeg.”

“Je bent bang genoeg. Woede is de jas die je angst aantrekt wanneer ze niet naakt gezien wil worden.”

David sloeg. Eén keer voor Joost. Eén keer voor Noor. Eén keer voor zijn vader, die berouw altijd uitstelde tot de ochtend en de ochtend weer verdronk. God ving de slagen op. Toen David huilde, liet Hij zijn dekking zakken.

“U had hem kunnen tegenhouden,” zei David. “Mijn vader. De ziekte. Alles.”

“Ja.”

Dat ene woord deed meer pijn dan een verklaring. David duwde Hem tegen de touwen. “Dan bent U schuldig.”

“Als je mij wilt berechten, kijk dan naar het kruis. Daar heb Ik de schuld van de wereld gedragen zonder haar te hebben begaan.”

“Een mooie religieuze ontsnapping.”

Gods ogen werden fel. “Noem het niet mooi. Spijkers zijn niet mooi. Verstikking is niet mooi. Verlatenheid is niet mooi. Ik ben niet mens geworden om lijden op afstand betekenis te geven. Ik ben erin afgedaald.”

David liet zijn handschoenen zakken.

“Waarom zoveel vernedering?”

“Omdat geen mens voor Mij een dossier is. Jij niet. Je vader niet. De man die jou ontsloeg niet. Ik red niet door op een veilige hoogte advies te roepen.”

Ze zaten later op de rand van de ring met handdoeken om hun nek. Sal had twee bananen en één energiereep neergelegd. God koos de banaan met de meeste bruine plekken.

“U kiest altijd de minste?” vroeg David.

“Nee. Soms kies Ik gewoon de rijpste. Je hoeft niet van ieder ontbijt een gelijkenis te maken.”

David lachte en voelde hoe moe hij was.

“Moet ik mijn vader vergeven?”

“Je vraagt eigenlijk of je moet doen alsof het niet erg was.”

“Dat vraag ik niet.”

“Je lichaam wel. Het spant zich al aan bij het woord vergeving.”

God pelde de banaan. “Vergeving verklaart het kwaad niet onschuldig. Ze weigert het kwaad het laatste eigendomsrecht over jouw hart te geven. Soms begint ze met de zin: wat jij deed, was verkeerd. Soms met afstand. Soms met tranen die twintig jaar te laat lijken.”

“En als ik het niet voel?”

“Gehoorzaamheid is vaak liefde die nog geen gevoel heeft ingehaald.”

“Daar is Hij weer. De moraal.”

“Nee. De uitnodiging. Je kunt weigeren.”

David keek naar de blauwe handschoenen. “Bent U dan teleurgesteld?”

“Ik ben bedroefd wanneer jij je gevangenis verdedigt alsof het een huis is. Maar mijn liefde neemt geen ontslag wanneer jij de deur dichtdoet.”

Bij het weggaan gaf Sal hem een formulier voor een proefabonnement. David zei dat hij erover zou nadenken.

God zuchtte. “Je kunt met de Schepper van hemel en aarde sparren en nog steeds bang zijn voor automatische incasso.”

HOOFDSTUK 5

De supermarkt van kleine vreugden

Op zaterdag verscheen God als vakkenvuller in de supermarkt. Hij zette potten augurken recht met een aandacht die David overdreven vond.

“U kunt sterrenstelsels ordenen.”

“Augurken rollen vaker weg.”

David had een lijst van Eva gekregen voor Noors verjaardagsdiner. Hij wilde bewijzen dat hij betrouwbaar was. Binnen zeven minuten had hij het verkeerde meel en tomaten gekocht die eruitzagen alsof ze een rechtszaak overwogen.

God liep met hem mee. Hij wees niet naar de juiste producten. Hij keek naar mensen. Een oudere man rook aan een netje sinaasappels. Een caissière tekende met pen een zonnetje op de hand van een huilend kind. Twee tieners discussieerden ernstig over de beste chips.

“Hier bent U blij mee?” vroeg David.

“Met zorg. Met smaak. Met mensen die iets maken voor iemand die komt.”

“En wat bevalt U niet?”

God knikte naar een manager die een jonge medewerker in het openbaar uitschold omdat hij te langzaam werkte. “Macht die zichzelf groot maakt door iemand anders klein te zetten.”

“Gaaf U hem straffen?”

“Jij staat dichterbij.”

David voelde onmiddellijk weerstand. “Ik wil geen scène.”

“Dat zegt de man die mij vroeg me fysiek te vertonen.”

David liep naar de manager. Hij begon met een keurige zin over respectvolle arbeidsverhoudingen. De manager vroeg of hij zich met zijn eigen zaken wilde bemoeien. De jongen staarde naar de vloer.

Toen zei David eenvoudiger: “U vernedert hem. Stop daarmee.”

Andere klanten keken om. De manager werd rood en liep weg met de belofte dat hij beveiliging zou bellen. De jongen fluisterde dank je.

“Dat voelde niet heldhaftig,” zei David later.

“Mooi. Helden die zich heldhaftig voelen, worden lastig op feestjes.”

Bij de kassa bleek een vrouw voor hen acht euro tekort te komen. David wilde discreet bijbetalen. God hield hem tegen.

“Waarom?”

“Omdat je haar al tot project hebt gemaakt. Vraag het eerst.”

David vroeg of hij mocht helpen. De vrouw keek hem scherp aan en knikte toen. Ze schrapte toch de koekjes. “Die heb ik niet nodig,” zei ze.

God legde ze terug in haar kar. “Uw kleinzoon is morgen jarig.”

Ze verstijfde. “Kent u hem?”

“Beter dan u denkt.”

Buiten was God weer de man met de grijze baard. Hij droeg twee tassen alsof ze niets wogen.

“Waarom schaamde zij zich?” vroeg David.

“Omdat jullie wereld hulp heeft verbonden aan mislukking. In mijn Koninkrijk is ontvangen net zo menselijk als geven.”

“U ontvangt niets.”

God bleef staan. “Ik ontving melk van Maria. Bescherming van Jozef. Brood van vrienden. Een graf van een rijke man. Ik heb mij afhankelijk gemaakt van mensen die Ik zelf adem gaf.”

David zag het voor zich: God als kind, niet vermomd als kwetsbaar maar werkelijk kwetsbaar. Het idee ontregelde hem meer dan macht.

“Waarom?”

“Omdat liefde niet alleen neerbuigt om iets uit te delen. Ze laat zich ook dragen.”

Thuis brandde de eerste taart aan. De tweede zakte in. Noor kwam vroeg en vond hem vloekend bij de oven. Ze proefde van de ingezakte cake.

“Best lekker,” zei ze.

David wilde uitleggen wat er mis was gegaan. In plaats daarvan vroeg hij of ze samen glazuur wilde maken. Ze maakte het paars. Het werd een afschuwelijke taart.

God verscheen niet aan tafel. Toch meende David bij de eerste hap iemand hartelijk te horen lachen.

HOOFDSTUK 6

De kerk na sluitingstijd

De kerk rook nog hetzelfde: koffie, hout en een vaag spoor van natte jassen. David kwam na middernacht binnen met de sleutel die hij nooit had ingeleverd. Op het podium stond God kabels op te rollen.

“Vrijwilliger geworden?”

“Iemand moet opruimen na jullie poging om spontaan te zijn.”

David liep langs de rijen stoelen. Hier had hij Joosts kist gezien. Hier had een ouderling na afloop gezegd dat God vast een bedoeling had. David had hem bijna geslagen.

“Was dat waar?”

“Dat Ik een bedoeling had?” God legde de kabel neer. “Mijn bedoeling was niet de kanker. Mijn bedoeling is dat niets, zelfs de dood, Joost uit mijn hand rooft.”

“Waarom zeggen christenen dan zulke dingen?”

“Omdat stilte voelt als falen. Omdat een verklaring veiliger is dan mee begraven.”

In de consistorie hing een bord met kernwaarden: waarheid, gemeenschap, genade. Op tafel lag een vertrouwelijke brief over een jeugdleider die over grenzen was gegaan. De formuleringen beschermden vooral de naam van de gemeente.

God las over Davids schouder. Zijn gezicht verstrakte.

“Hier bent U niet blij mee.”

“Ze noemen angst wijsheid en reputatie rentmeesterschap. Ondertussen draagt een meisje de schaamte die bij een volwassen man hoort.”

“Gaat U de gemeente ontmaskeren?”

“Morgen zit jij bij de vergadering.”

David draaide zich om. “Ik ben hier al jaren weg.”

“Daarom heb je minder te verliezen.”

“En Noor? Eva? Mijn werk? U gooit mij steeds in andermans problemen.”

“Nee. Ik laat je zien dat je leven groter is dan je zelfbescherming.”

David schopte tegen een stoel. Die viel harder dan verwacht. “U bent gemakkelijk moedig. U kunt niet ontslagen worden.”

God zette de stoel recht. “Ik ben verworpen door mijn eigen volk, verraden door een vriend en geëxecuteerd door een rijk dat zichzelf beschaafd noemde.”

“Daar komt het kruis weer.”

“Ja. Jij wilt een God die zich één keer vernederde en daarna weer fatsoenlijk afstand houdt. Ik draag nog altijd littekens.”

Ze gingen op het podium zitten. God speelde drie aarzelende akkoorden op de piano.

“Kunt U alles?” vroeg David.

“Ja.”

“Piano?”

“Alles wat iemand kan, kan Ik beter. Maar Ik vind het beleefder om niet tijdens repetities te bewijzen.”

David vertelde over de ouderling bij Joosts begrafenis. God luisterde zonder hem te corrigeren. Toen David klaar was, zei Hij: “Je gebruikt zijn domme zin al drie jaar als bewijs tegen iedere gelovige die misschien wel naast je had willen zitten.”

Dat raakte doel. “Dus het is mijn schuld?”

“Hoor je hoe snel je van pijn naar een rechtszaak gaat? Ik wijs geen schuldige aan. Ik wijs een deur.”

De volgende avond zat David bij de kerkenraad. Zijn knieën trilden. Hij zei dat de brief geen crisiscommunicatie nodig had maar waarheid, bescherming en onafhankelijk onderzoek. Twee mensen werden boos. Eén vrouw begon te huilen van opluchting. De voorzitter vroeg wie hem het recht gaf.

David dacht aan de ring, de sloppenwijk en de vrouw op de ziekenhuisvloer. “Niemand,” zei hij. “Maar het meisje had iemand nodig die de verkeerde vraag durfde te stellen.”

Buiten stond God met twee bekers koffie. “Bouillon?” vroeg David wantrouwig.

“Ik ben almachtig. Sommige wonderen bewaar Ik voor speciale gelegenheden.”

HOOFDSTUK 7

De cel met twee stoelen

De gevangenisdeur sloot met een geluid dat in Davids borst bleef hangen. Hij was gekomen om Ruben te ontmoeten, de bestuurder die jaren geleden de dronken aanrijding had veroorzaakt waarbij Davids vader omkwam. David had nooit op zijn brieven gereageerd.

God zat al in de bezoekruimte en speelde dammen met een bewaker. “Hij speelt vals,” zei de bewaker.

“Ik ken de afloop,” zei God. “Dat is iets anders.”

Ruben kwam binnen. Hij was kleiner dan David zich herinnerde. Geen monster; dat was bijna teleurstellend. Hij droeg een trouwring aan een koord om zijn hals.

“Bedankt dat je gekomen bent.”

David antwoordde niet. Hij had onderweg zinnen geoefend, maar ze klonken nu als teksten voor een ander personage.

Ruben vertelde niet eerst over zijn moeilijke jeugd of zijn verslaving. Hij zei: “Ik heb je vader gedood. Ik kan dat niet ongedaan maken. Ik heb jaren gehoopt dat spijt hetzelfde was als herstel. Dat is niet zo.”

David keek naar God. “Heeft U hem dit geleerd?”

Ruben volgde zijn blik naar de lege stoel. “Met wie praat je?”

“Een irritante bekende.”

God glimlachte. “Dat is vooruitgang. Eerst noemde je me afwezig.”

David vroeg Ruben waarom hij was gaan rijden. Het antwoord was beschamend alledaags: hij wilde geen taxi betalen en dacht dat hij nog prima kon rijden. Geen groot kwaad, alleen een reeks kleine toestemmingen aan zichzelf.

“Mijn vader reed ook dronken,” zei David. “Vaak. Die avond toevallig niet.”

Ruben sloot zijn ogen. “Dat wist ik niet.”

“Ik wel. Ik heb hem gehaat om wat hij ons aandeed. Toen jij hem doodde, heb ik van hem een heilige gemaakt. Dat was gemakkelijker dan rouwen om de echte man.”

God leunde naar voren. “Nu spreek je waarheid zonder haar als mes te gebruiken.”

David voelde geen bevrijding. Hij voelde zich misselijk. “Ik vergeef je niet,” zei hij tegen Ruben.

Ruben knikte. “Dat begrijp ik.”

“Maar ik wil niet langer iedere nacht jouw cipier zijn.”

Er viel stilte. In de gang riep iemand om een advocaat. De tl-buis zoemde.

“Is dat vergeving?” vroeg David aan God.

“Het is de deurklink.”

Ruben vroeg of hij iets voor David kon doen. David dacht lang na. “Schrijf Noor. Niet over God en tweede kansen. Schrijf precies hoe gewoon de beslissingen waren waardoor je hier kwam.”

“Waarom Noor?”

“Ze denkt dat gevaar altijd een gezicht heeft dat je op tijd herkent.”

Na het bezoek liepen David en God langs de luchtplaats. “Verdient hij genade?” vroeg David.

“Nee.”

David wachtte.

“Dat is de definitie,” vervolgde God. “Genade die verdiend is, heet loon.”

“En gerechtigheid?”

“Hij blijft verantwoordelijk. Zijn straf is niet onwerkkelijk omdat hij berouw heeft. Maar geen cel kan een hart zuiveren. Daarvoor ben Ik gekomen.”

“Ook voor hem.”

“Ook voor jou.”

David stoorde zich aan die gelijkstelling. God zag het.

“Je zonden hebben niet dezelfde gevolgen,” zei Hij. “Maar aan de voet van het kruis kun je je morele lengte niet gebruiken om op iemand neer te kijken.”

Bij de uitgang moest David zijn bezoekersspasje inleveren. De bewaker gaf hem een damsteen mee. “Uw vriend zei dat u die nodig had.”

De steen was wit. Aan de onderkant stond met potlood: De volgende zet is niet het hele bord.

HOOFDSTUK 8

De zee die niet luisterde

God huurde een gammele zeilboot bij een haven waar niemand een legitimatie vroeg. David controleerde drie keer de reddingsvesten.

“Je vertrouwt Mij niet,” zei God.

“Ik vertrouw verhuurders met handgeschreven contracten niet.”

“Een zinvolle nuance.”

Op open water trok de lucht dicht. De wind sloeg om en de boot helde. David schreeuwde dat God iets moest doen. God zat bij het roer en keek naar de golven alsof Hij naar een moeilijke vriend luisterde.

“U hebt dit eerder gedaan,” riep David. “Storm, boot, paniekerige leerlingen. Sla dit hoofdstuk over.”

“Toen vroegen ze ook of Ik niet om hen gaf.”

“Een redelijke vraag!”

Een golf sloeg over het dek. David verloor zijn evenwicht en greep een lijn. God gaf hem bevelen: fok los, gewicht naar bakboord, ogen op de horizon. David wilde een wonder. Hij kreeg werk.

Pas toen het zeil scheurde, stond God op. Hij sprak één woord dat David niet verstond. De wind viel weg. De zee werd niet glad, maar gehoorzaam.

David zakte op zijn knieën. Voor het eerst was hij werkelijk bang voor God. Niet de angst dat God hem zou kwetsen, maar de schok van nabijheid tot Iemand voor wie de natuur geen gesloten deur was.

God hurkte voor hem. “Kijk naar Mij.”

David durfde nauwelijks.

“Macht zonder liefde is jouw nachtmerrie,” zei God. “Liefde zonder macht is jouw troostprijs. Ik ben geen van beide.”

“Waarom liet U het zover komen?”

“Omdat je bij iedere windvlaag riep dat Ik de zee moest veranderen. Ik wilde je ook leren zeilen.”

“Dus alle ellende is een les?”

Gods stem werd scherp. “Nee. Zeg dat nooit tegen iemand die bloedt. Kwaad is geen lesmateriaal dat Ik nodig heb. Maar geen storm kan verhinderen dat Ik je leer liefhebben, volhouden en hulp ontvangen.”

Ze hesen een noodzeil. David merkte dat hij rustiger werd zodra hij een taak kreeg. God knoopte een lijn vast met een knoop die er eenvoudig uitzag.

“Kunt U me die leren?”

“Ja.”

De eerste poging mislukte. De tweede ook. God nam het touw niet over.

“U weet dat Ik moeite heb met ruimtelijk inzicht.”

“Ik weet ook dat je op je elfde een heel fietsslot uit elkaar haalde omdat je vader zei dat het niet kon.”

Bij de vijfde poging zat de knoop goed.

“Daar bent U blij mee,” zei David.

“Buitengewoon.”

“Meer dan met een loflied?”

“Het hangt van het loflied af.”

Ze aten koude bonen uit blik terwijl de boot terug dreef. David vroeg of Jezus werkelijk bang was geweest in Getsemane.

“Tot zweten als bloed,” zei God. “Gehoorzaamheid was geen theater waarin de Zoon deed alsof de beker bitter was.”

“Dan is angst geen gebrek aan geloof?”

“Angst vertelt je dat er iets kostbaars op het spel staat. Geloof beslist wie het roer krijgt.”

Toen de havenlichten zichtbaar werden, vroeg David of hij ooit zonder angst zou leven.

“Niet zolang je liefde bezit die je kunt verliezen.”

“Dat klinkt weinig overwinnend.”

“Overwinning is niet gevoelloos worden. Het is liefhebben terwijl je weet wat liefde kost.”

Bij het aanmeren bleek het contract onleesbaar door de regen. De verhuurder bekeek het gescheurde zeil en noemde een absurd bedrag.

God keek naar David. “Nu jij. Almacht is hier juridisch onnodig.”

HOOFDSTUK 9

Een planeet zonder publiek

Onder een vreemde hemel bleek verwondering verrassend aards.

David werd wakker onder een paarse hemel. Het zand onder zijn handen glinsterde als gemalen glas. Aan de horizon hingen twee manen. God zat op een rots en roosterde iets boven een klein vuur.

“Dit kan niet,” zei David.

“Dat zei je in de keuken ook.”

“Is dit een andere planeet?”

“Ja.”

“Kan ik ademen?”

“Je bent al drie zinnen bezig.”

De stilte was volkomen. Geen vogel, motor of verre snelweg. God gaf hem een platte vrucht die smaakte naar peer en peper. “Niemand op aarde heeft deze ooit geproefd.”

“Waarom maakt U fruit dat niemand kent?”

“Omdat schoonheid geen publiek nodig heeft om zin te hebben.”

Ze liepen door een vallei met zwarte bomen die bij aanraking zilveren sporen afgaven. David dacht aan de miljoenen werelden die misschien bestonden, aan zijn keukenvloer, zijn ontslag, zijn ruzies. “Ik ben onbeduidend.”

“Je bent klein,” zei God. “Dat is iets anders.”

“Voor U zijn acht miljard mensen en al dit—” Hij wees naar de hemel. “Hoe kunt U ieder persoonlijk kennen zonder dat persoonlijk een metafoor wordt?”

God raapte een korrel zand op. In zijn hand lichtte zij op. David zag geen beeld, maar voelde een naam die hij niet kende, een geschiedenis van vuur en afkoeling, de druk waaronder het kristal was gevormd.

“Mijn aandacht raakt niet op,” zei God. “Jullie verdelen aandacht omdat jullie eindig zijn. Ik hoef de sterren niet minder lief te hebben om Noor volledig te zien.”

“Ziet U haar nu?”

“Ze zit in de trein en schrijft een bericht aan jou dat ze drie keer zal wissen.”

“Wat staat erin?”

“Dat is van haar.”

David keek verbaasd. “U vertelt het me niet?”

“Alwetendheid is geen roddelservice.”

Bij een klif keek hij in een zee die als vloeibaar metaal bewoog. “Zijn hier mensen?”

“Niet zoals jij ze bedoelt.”

“Buitenaards leven?”

God glimlachte. “Je bent nog maar net begonnen de burens op je eigen verdieping te groeten.”

David ging zitten. De grootheid maakte hem misselijk en vrij. “Waarom kwam U naar onze kleine wereld?”

God stak zijn handen uit. In zijn polsen verschenen littekens.

“Omdat liefde niet rekent waar het meeste rendement zit. De Schepper werd een embryo. Ik liet mijn hart kloppen onder dat van een jong meisje. Ik leerde lopen op voeten die Ik had ontworpen. Ik liet mensen Mij vasthouden, tegenspreken, bespotten en doden.”

“Om ons te overtuigen dat U van ons houdt?”

“Om jullie te redden. Zonde is meer dan onzekerheid. Ze vervormt verlangen, systemen, lichamen en wil. Jullie hadden geen inspirerende toespraak nodig, maar verzoening, een nieuwe geboorte en uiteindelijk een vernieuwde schepping.”

“Waarom zo bloedig?”

“Omdat kwaad werkelijk vernietigt. Vergeving is niet doen alsof de rekening niet bestaat. Aan het kruis droeg Ik haar zelf.”

David dacht aan Ruben, aan Victor, aan de kerkenraad en zichzelf. “En als iemand niet wil?”

“Liefde verkracht geen vertrouwen. Ik roep, zoek, overtuig en klop. Ik maak mensen niet tot marionetten om een volle hemel te krijgen.”

In de verte steeg een boog van licht op uit de zee. God keek ernaar met zichtbaar plezier.

“Hebt U dit net gemaakt?”

“Miljoenen jaren geleden. Ik verheug Me niet minder omdat Ik wist dat het kwam.”

“Zoals een ouder die hetzelfde grapje van een kind hoort?”

“Precies. Behalve dat mijn timing beter is.”

Toen David opnieuw knipperde, zat hij in zijn eigen bed. Zijn telefoon lichtte op. Noor had geschreven: Wil je morgen koffie? Zonder preek graag.

David antwoordde: Graag. Ik zal zelfs proberen niet over andere planeten te praten.

HOOFDSTUK 10

Koffie zonder preek

Noor koos een café waar de stoelen opzettelijk niet bij elkaar pasten. David kwam twintig minuten te vroeg. God zat aan de bar met een krant waarvan alle pagina's blanco waren.

“Gaat U erbij zitten?” vroeg David.

“Nee.”

“Waarom bent U er dan?”

“Omdat jij denkt dat luisteren iets is wat je alleen kunt wanneer Ik toezicht houd.”

Noor kwam binnen met nat haar en een jas die van Eva was geweest. Ze bestelde havermelk en keek hem aan alsof hij een sollicitant was.

“Mam zegt dat je veranderd bent.”

“Je moeder zegt veel juiste dingen op momenten dat ik ze niet wil horen.”

“Dat is geen antwoord.”

David voelde de drang om zijn ontmoetingen te vertellen. Hij wilde uitleggen dat hij werkelijk met God had gesproken, dat zijn afwezigheid voortaan ingewikkelder lag. God sloeg aan de bar demonstratief een blanco pagina om.

“Ik probeer minder weg te lopen,” zei David.

Noor draaide haar kopje. “Je liep niet weg. Je zat gewoon in dezelfde kamer alsof wij achtergrondgeluid waren.”

De zin deed pijn omdat ze nauwkeurig was. David verdedigde zich niet.

Noor vertelde over de avond van Joosts dood. Zij was vijftien geweest. David had haar op de gang van het ziekenhuis laten zitten terwijl volwassenen baden. Niemand had uitgelegd wat er gebeurde. Toen Joost stierf, had David drie dagen niet met haar gesproken.

“Ik dacht dat jij ook weg zou gaan,” zei ze.

“Dat wist ik niet.”

“Je vroeg het niet.”

David keek naar God. Die keek terug, zonder reddingsboei.

“Het spijt me,” zei David. “Niet alleen dat je je zo voelde. Ik liet je alleen omdat ik verdronk en dacht dat vaders dat geheim moesten houden.”

Noors ogen werden rood. “Ga nu niet huilen. Dan moet ik jou troosten.”

“Ik kan discreet huilen.”

“Dat kun je helemaal niet.”

Ze lachten allebei. Het was dun ijs, maar het droeg.

Noor vroeg of hij weer geloofde. David dacht na. “Ik geloof dat God minder op mijn antwoorden lijkt dan vroeger. En meer op Jezus.”

“Dat klinkt alsnog als een preek.”

“Vierentwintig woorden. Mijn persoonlijk record.”

Ze vertelde dat ze niet wist of ze geloofde. Op school had ze christenen gezien die hard over waarheid spraken en zacht over slachtoffers. Ze wilde niet bij zo’n groep horen.

“Dat begrijp ik,” zei David.

“Ga je me niet waarschuwen voor eeuwige gevolgen?”

“Niet voordat ik je vraag wat je werkelijk tegenhoudt.”

Noor keek hem lang aan. “Misschien houd jij me tegen.”

God vouwde de krant dicht. David voelde geen veroordeling, alleen een verdriet dat ruimte liet voor waarheid.

“Dat kan,” zei hij. “Dan wil ik niet bewijzen dat je ongelijk hebt. Ik wil anders vader zijn.”

Na de koffie liepen ze langs de gracht. Noor stak haar arm door de zijne, meer vanwege gladde stenen dan tederheid, maar David telde het niet na.

Bij het afscheid gaf ze hem een sleutel. “Van mijn kamer. Voor als ik ooit weer val. Maar je moet wel eerst kloppen.”

Toen ze weg was, stond God naast hem.

“Ik heb niets opgelost,” zei David.

“Je hebt geluisterd zonder jezelf centraal te zetten.”

“Daar bent U blij mee.”

“Ik overweeg een nationale feestdag.”

David keek Hem aan.

“Te vroeg?”

“Veel te vroeg.”

HOOFDSTUK 11

Het feest waar niemand heilig deed

Amara nodigde David uit voor een bruiloft in de wijk die hij met de trein had bezocht. Hij wist inmiddels dat geografie in Gods nabijheid soms meer een suggestie was. Het feest vond plaats op een binnenplaats onder lampjes die aan elektriciteitsdraden hingen. De bruid droeg sportschoenen onder haar jurk.

God stond achter een barbecue en discussieerde met drie tantes over kruiden. Hij verloor met genoeg.

“U laat U commanderen,” zei David.

“Zij hebben gelijk over de komijn.”

Er werd gedanst. Kinderen renden tussen tafels. Een man die nauwelijks geld had, gaf het bruidspaar een zorgvuldig ingepakte waterkoker. David zag God bij iedere kleine goedheid oplichten: een stoel die werd afgestaan, een bord dat zonder vragen werd gevuld, een tiener die zijn grootmoeder ten dans vroeg.

“Waarom merkt niemand U op?”

“Omdat ze Mij niet nodig hebben als spektakel om liefde te herkennen.”

Een dronken oom begon ruzie. Hij duwde de bruidegom. De muziek stopte. David verwachtte dat God zou ingrijpen. In plaats daarvan stapte Amara tussen hen in en zei één zin in een taal die David niet verstond. De oom begon te huilen.

“Wat zei ze?”

“Dat zijn broer vandaag trots op hem zou zijn als hij nu naar huis ging.”

“Waarom wist zij dat?”

“Omdat ze zijn verhaal kent. Jullie vragen vaak om bovennatuurlijke wijsheid terwijl aandacht voldoende zou zijn.”

Later zat David naast een pastor genaamd Elias. Die wist niets van Davids ontmoetingen, maar vroeg waarom hij eruitzag alsof hij met God aan het onderhandelen was.

“Misschien doet ieder mens dat,” zei David.

Elias schudde zijn hoofd. “Sommigen hebben Hem al gereduceerd tot iemand die alleen hun voorwaarden ondertekent.”

Ze spraken over wonderen. Elias had genezingen gezien die artsen niet konden verklaren. Hij had ook kinderen begraven voor wie dagenlang was gebeden. “Ik geloof niet minder in Gods macht,” zei hij. “Ik spreek alleen voorzichtiger over mijn kennis van zijn timing.”

David vond dat eerlijker dan veel antwoorden die hij kende.

Toen de band opnieuw begon, trok God hem de dansvloer op. “Ik dans niet,” protesteerde David.

“Je beweegt al jaren om de waarheid heen. Je hebt ervaring.”

David danste slecht. God ook, al vermoedde David dat dit beleefdheid was. Noor stuurde een bericht met een foto van de paarse taart die ze opnieuw had gebakken, nu nog schever dan de eerste. David liet hem aan God zien.

God keek alsof het een kathedraal was.

“Het is alleen taart.”

“Het is een antwoord. Ze heeft iets herhaald wat niet perfect was omdat het goed genoeg was om lief te hebben.”

Tijdens de maaltijd brak het bruidspaar brood en gaf het eerste stuk aan een oude vrouw die hen had opgevangen toen ze dakloos waren. God boog zijn hoofd.

“Bidt U?” vroeg David.

“Ik verheug Me.”

“Tot wie bidt God?”

“Je probeert de Drie-eenheid aan een plastic tafel uit te leggen.”

“U begon.”

“En Ik heb de eeuwigheid. Jij mist straks de laatste trein.”

David keek om zich heen. Niemand had veel. Toch werd er gedeeld alsof overvloed een werkwoord was. Hij begreep ineens dat het Koninkrijk niet alleen later kwam. Het oefende hier al, tussen rook, rijst en een waterkoker.

HOOFDSTUK 12

De vergadering van redelijke mensen

Victor Hale nodigde David terug uit, ditmaal voor een bestuursvergadering. Het bedrijf wilde het opstandingsproduct hernoemen en alsnog lanceren. “Memory Companion” klonk minder religieus en testte beter bij consumenten.

David kreeg een adviescontract aangeboden. Het bedrag kon zijn schulden wegvagen. De voorwaarden vroegen om vertrouwelijkheid en constructieve publieke communicatie.

God verscheen niet.

Dat maakte David zenuwachtiger dan een verschijning. Hij bad op het toilet: “U sleept me hierheen en nu zwijgt U?” Uit het aangrenzende hokje antwoordde een man dat hij alleen zijn handen kwam wassen.

In de vergaderzaal presenteerden juristen veiligheidslagen. Psychologen zouden waarschuwen voor afhankelijkheid. Nabestaanden moesten elk kwartaal bevestigen dat ze begrepen dat het model niet werkelijk hun geliefde was.

Alles klonk redelijk. Dat was het gevaar.

David vroeg hoeveel omzet uit langdurige rouwgebruikers werd verwacht. De financieel directeur noemde hen “high-retention relationships”. Iets in David werd stil.

Hij dacht aan de supermarktmanager, aan de kerkenraad en aan Ruben die spijt niet herstel had genoemd. Hij wist wat hij moest zeggen zonder dat God het hem influisterde.

“Jullie verdienmodel wordt sterker naarmate iemand minder afscheid kan nemen. Geen waarschuwing verandert die prikkel.”

Een bestuurslid zei dat ieder communicatiemiddel afhankelijkheid kon veroorzaken. David erkende dat. Toen vertelde hij wat het scherm met Joost met hem had gedaan. Niet als argument dat alle technologie kwaad was, maar als bewijs dat rouw geen neutrale markt was.

Victor zweeg lang. Daarna stemde hij tegen de lancering. De meerderheid stemde voor.

David weigerde het contract. Buiten op de parkeerplaats trilden zijn handen. God zat op de motorkap van een goedkope huurauto en at chips.

“Waar was U?”

“In de zaal.”

“Ik zag U niet.”

“Je had me niet nodig als buikspreker.”

“Ik kon het geld gebruiken.”

“Ja.”

“Gaat U nu zorgen dat er iets beters komt?”

God bood hem de zak chips aan. “Ik ben geen cashbackactie voor gehoorzaamheid.”

David duwde de zak weg. “Dat is gemakkelijk gezegd door iemand zonder huur.”

“Ik heb jaren geleefd van giften en geleende kamers. Mijn graf was zelfs tweedehands.”

David moest lachen. “Dat is theologisch twijfelachtige marketing.”

“Maar feitelijk correct.”

Victor kwam naar buiten. Hij had ontslag genomen. Niet uit heroïek, zei hij, maar omdat hij zichzelf niet langer geloofde wanneer hij de bezwaren “beheersbaar” noemde. Hij wilde een stichting beginnen voor digitale rouwzorg en vroeg David mee te werken. Het salaris was bescheiden, maar echt.

“Is dit Uw beloning?” vroeg David later.

“Nee. Het is Victors keuze. Geef Mij niet alle eer op een manier die zijn verantwoordelijkheid uitwist.”

“Christenen zeggen toch altijd: alle eer aan God?”

“Alle eer aan Mij betekent niet dat mensen decorstukken zijn. Ik verheug Me wanneer een mens werkelijk kiest voor het goede.”

David nam het werk niet meteen aan. Hij vroeg om tijd en volledige onafhankelijkheid. God knikte tevreden.

“U bent blij omdat ik twijfel?”

“Omdat je wijsheid niet langer verwacht met haast in religieuze verpakking.”

HOOFDSTUK 13

Golgotha zonder veilige afstand

De nacht voor Goede Vrijdag droomde David niet. Hij stond werkelijk op een heuvel buiten een oude stad. De lucht rook naar stof, zweet en ijzer. Mensen drongen rond drie kruisen. Soldaten dobbelden. Niemand hoorde filmmuziek.

God stond niet naast hem.

God hing voor hem.

David wilde wegstijgen. Een hand hield hem niet tegen; liefde dwong niet. Toch bleef hij. Hij zag geen glanzend symbool, maar een lichaam dat vocht om adem. Het gezicht was opgezwollen. Bloed liep in de ogen die hem toch vonden.

“Dit wilde ik niet zien,” zei David.

De man aan het kruis antwoordde met moeite. “Daarom kwam Ik dichtbij.”

David dacht aan al zijn nette vragen over almacht. Hier hing macht vrijwillig vastgespijkerd. Niet machteloos, begreep hij, maar terughoudend uit liefde op een schaal die zijn verstand afwees.

“Kon U eraf komen?”

“Ja.”

“Waarom bleef U?”

“Omdat jij anders zou blijven waar je was.”

David zag in flarden wat hij had verborgen: zijn genot wanneer een tegenstander publiek faalde; de halve waarheden waarmee hij Eva de schuld gaf; zijn aandacht voor Noor wanneer zij hem bewonderde en zijn afwezigheid wanneer zij hem nodig had; de manier waarop hij rechtvaardigheid gebruikte om zichzelf boven anderen te plaatsen.

“Ik ben niet zoals Ruben.”

“Nee.”

“Niet zoals die jeugdleider.”

“Nee.”

“Waarom voelt het dan alsof ik hier hoor?”

“Omdat zonde niet alleen bestaat uit de ergste dingen die jij kunt aanwijzen. Ze is de kromming van het hart naar zichzelf.”

David zakte op zijn knieën. “Ik kan dit niet terugbetalen.”

“Dat vraag Ik niet.”

“Wat vraagt U dan?”

“Ontvang.”

Het woord was moeilijker dan doen. David had liever een opdracht, een boete, een programma van geestelijke verbetering. Ontvangen liet hem arm zijn.

“Ik geloof,” zei hij. “Help mijn ongeloof.”

De woorden waren oud, maar nu van hem. De hemel werd donker. Er klonk een schreeuw van verlatenheid die al Davids theorieën openscheurde. Toen kwam stilte.

Hij stond opeens bij een graf in een tuin. Het was vroeg. Vogels begonnen voorzichtig. De steen lag opzij. God zat op de rand, levend, met littekens in zijn handen en een onwaarschijnlijk opgewekte blik.

“Je ziet eruit alsof de dood erger rook dan verwacht,” zei Hij.

David kon niet spreken.

“Dat was humor,” zei God. “De opstanding heeft de dood verslagen, niet het gevoel voor timing.”

David begon te lachen en te huilen tegelijk. God omhelsde hem. Geen licht verslond hem. Geen koor verscheen. Hij voelde stof op Gods mantel en de stevige druk van een hand tussen zijn schouderbladen.

“Is Joost hier?” vroeg hij.

“Veilig.”

“Mag ik hem zien?”

“Niet vandaag.”

“Waarom niet?”

“Omdat je terug moet naar de levenden zonder hen te behandelen als de wachtruimte van de hemel.”

David dacht aan Noor, Eva, Amara, Victor en zelfs Ruben. Hij knikte.

“Was dit werkelijk Golgotha?”

“Werkelijk genoeg om je te redden. Niet gegeven om je historisch verslag aan te vullen.”

Toen David ontwaakte, lag er zand in zijn schoenen. Hij stopte het niet in een relikwieënpotje. Hij stofzuigde de gang. God, vermoedde hij, vond dat een passend begin.

HOOFDSTUK 14

Het huis met de open deur

David nam het werk bij Victors stichting aan voor drie dagen per week. De andere dagen hielp hij de kerk bij het opzetten van onafhankelijke slachtofferzorg. Hij vertrouwde de kerk nog niet volledig. Dat hoefde ook niet, zei God; verzoening zonder waarheid was alleen decorwisseling.

Eva kwam langs om dozen op te halen. In de keuken zag ze de oude brief aan God, nu vol koffievlekken en kreukels.

“Aan wie schreef je?”

“Aan God.”

“Heeft Hij geantwoord?”

David aarzelde. “Ja.”

Eva zette een doos neer. “Natuurlijk.”

Hij vertelde niet alles. Hij vertelde genoeg om ongeloofwaardig te klinken: de sloppenwijk, de villa, de gevangenis, de planeet. Eva luisterde met de bezorgdheid van iemand die overwoog een arts te bellen.

“Ik hoor stemmen,” zei David, “maar ze zeggen zelden wat ik wil.”

“Dat stelt me enorm gerust.”

God zat op het aanrecht en at pindakaas rechtstreeks uit de pot. David probeerde niet naar Hem te kijken.

Eva vroeg of hij dacht dat God hen weer bij elkaar zou brengen. Dit was de vraag waarop David vroeger een vroom antwoord had gebouwd.

“Ik weet het niet,” zei hij. “En ik wil God niet gebruiken om druk op jou te zetten.”

God draaide de dop op de pot en knikte.

Eva ging zitten. Ze vertelde dat ze van hem had gehouden, misschien nog steeds, maar dat liefde niet automatisch veiligheid betekende. Ze had tijd nodig. Daden. Grenzen. David voelde verlies, maar ook een vreemd respect voor haar nee.

“Ik wil leren je vrijheid niet als afwijzing te behandelen,” zei hij.

“Dat is een irritant volwassen antwoord.”

“Ik oefen.”

Ze dronken thee. Toen Eva vertrok, nam ze niet alle dozen mee.

“Wat betekent dat?” vroeg David.

“Dat drie dozen blijven staan,” zei God.

“U weet wat ik bedoel.”

“En jij weet dat Ik haar hart niet aan jou ga uitleveren.”

Die avond kwam Noor eten. Ze bracht een vriendin mee, Leila, die moslim was en nieuwsgierig vroeg of Davids God werkelijk als tuinman verscheen.

“Soms ook als schoonmaker,” zei David.

“Waarom niet als koning?”

God, onzichtbaar aan het hoofd van de tafel, antwoordde. David gaf het antwoord in zijn eigen woorden door: “Misschien omdat wij koningen sneller aanbidden dan schoonmakers, terwijl God wilde laten zien wat voor koning Hij is.”

Leila dacht daarover na. “Dus God maakt toiletten schoon?”

“Hij waste voeten.”

Noor keek naar de stapel afwas. “Een actuele gave zou overtuigender zijn.”

Ze deden samen de afwas. David droogde, Noor waste, Leila zette borden verkeerd in de kast. God neuriede een lied dat David niet kende.

Later vroeg David waarom Hij blij leek.

“Omdat je huis niet langer een rechtbank is waar iedereen jouw onschuld moet bevestigen.”

“Het is nog steeds rommelig.”

“Open deuren veroorzaken tocht en rommel. Ook bezoek.”

HOOFDSTUK 15

De dag dat God zweeg

Toen Amara's zoon Malik werd opgepakt na een protest dat uit de hand liep, belde ze David. Er waren beelden waarop hij een steen gooide. Er waren ook beelden van agenten die eerder een jongen tegen de grond sloegen. Iedereen koos het fragment dat bij zijn overtuiging paste.

David bad om een ontmoeting. God kwam niet.

In het politiebureau sprak hij met Malik, die boos en bang was. De steen had een agent aan het hoofd geraakt. "Ik mikte niet op hem," zei Malik.

"Maar je gooide wel."

"Je klinkt als de politie."

David voelde hoe verleidelijk partij kiezen was. Dan hoefde hij maar de helft van de waarheid te dragen. "Vertel me wat er vóór die video gebeurde," zei hij. Daarna: "En vertel me wat jij deed zonder het woord maar."

Malik zweeg lang. Hij vertelde beide verhalen.

David hielp een advocaat vinden. Hij zocht ook contact met de gewonde agent, die een hechting en een hersenschudding had. Amara was eerst woedend. "Je moet mijn zoon verdedigen."

"Dat doe ik. Maar verdedigen is niet liegen."

Die nacht zat David alleen in de kerk. “Waarom zegt U niets?”

De stilte voelde eerst als de oude afwezigheid. Toen merkte hij dat ze anders was. Niet leeg, maar ruim. De afgelopen maanden had God hem niet alleen antwoorden gegeven. Hij had hem leren kijken: naar de persoon onder het standpunt, de wond onder de woede en de verantwoordelijkheid onder de verklaring.

David opende een Bijbel. Niet willekeurig, niet als orakel. Hij las het verhaal waarin Jezus vol genade en waarheid kwam. Hij bleef bij die twee woorden. Genade zonder waarheid zou Malik klein houden. Waarheid zonder genade zou hem verbrijzelen.

“Goed,” zei David in de lege kerk. “Ik hoor U.”

“Eindelijk,” zei God vanuit de achterste rij.

David draaide zich om. “U was er wel.”

“Natuurlijk.”

“Waarom antwoordde U niet?”

“Omdat je een beslissing moest nemen als zoon, niet als dictafoon.”

David ging naast Hem zitten. “Heb ik het goed gedaan?”

“Je hebt waarheid gezocht, beide gewonden gezien en hulp georganiseerd. Je hebt ook de agent gebeld zonder eerst aan Amara uit te leggen waarom. Dat was onwijs.”

“Dus een zeven?”

“Genade werkt niet met rapportcijfers.”

“Een ruime voldoende?”

God glimlachte. “Je bent ondraaglijk.”

“Naar Uw beeld.”

God lachte zo hard dat het door de kerk galmde.

Malik kreeg later een taakstraf en moest in gesprek met de agent. Het werd geen ontroerende verzoeningsscène. De agent bleef boos. Malik mompelde zijn eerste excuses. Pas bij het derde gesprek keek hij de man aan. Amara leerde dat haar zoon tegelijk onrecht kon hebben meegemaakt en zelf onrecht kon doen.

David schreef er geen artikel over. Sommige verhalen, begreep hij, hoefden niet door hem bezeten te worden om waar te zijn.

HOOFDSTUK 16

Ontbijt aan het water

Een jaar na de brief zat David bij zonsopgang aan het meer. Hij had brood, eieren en veel te veel koffie meegenomen. God maakte een klein vuur. Geen hemelse vlam; Hij gebruikte drie lucifers en mopperde over vocht.

“U doet dat expres,” zei David.

“Wat?”

“Mislukken met de eerste twee.”

“Je hebt een merkwaardig klein beeld van mijn vrije tijd.”

Ze bakten eieren. David vertelde over Noor, die theologie en datawetenschap wilde combineren en daar zelf het meest van schrok. Over Eva, met wie hij voorzichtig opnieuw ging wandelen. Geen beloften, wel eerlijkheid. Over Victor, die geleerd had vergaderingen te beëindigen zonder het woord schaalbaarheid. Over de kerk, waar het onderzoek pijnlijke feiten had bevestigd en waar herstel trager was dan de nieuwe beleidsstukken suggereerden.

“Ben ik vooruitgegaan?” vroeg David.

“Je vraagt het minder vaak.”

“Dat is geen antwoord.”

“Je luistert langer. Je verontschuldigt je zonder direct uit te leggen waarom je het deed. Je geeft geld weg dat je echt had

kunnen gebruiken. Je gebruikt Mij minder vaak als steungetuige.”

“En wat doe ik nog verkeerd?”

God wees met de spatel. “Je maakt van groei een nieuwe manier om jezelf te beoordelen. Je bent soms trots op je nederigheid, wat een indrukwekkend menselijke acrobatiek is. Je vermijdt rust wanneer werken je belangrijk laat voelen. En je bidt nog steeds alsof Ik slecht hoor zodra je nerveus bent.”

David dronk koffie. “U bent dus niet klaar.”

“Met jou? Ik ben nog maar begonnen.”

Een hond rende langs het water, stal een boterham en verdween. God keek hem na met verrukking.

“U wist dat dat zou gebeuren.”

“Ja.”

“En toch smeerde U die boterham.”

“Voorzienigheid is soms pindakaas op pootjes.”

David keek over het meer. “Zult U zo blijven verschijnen?”

“Niet op deze manier.”

De woorden troffen hem harder dan verwacht. “Waarom?”

“Omdat je Mij moet leren herkennen waar Ik altijd al beloofd heb te zijn: in mijn Woord, door mijn Geest, in de gemeenschap van onvolmaakte heiligen, bij de minste van mijn broeders en zusters. Deze ontmoetingen waren een geschenk, geen vervanging voor geloof.”

“Ik wil U niet kwijtraken.”

“Je hebt Mij nooit vastgehouden.”

“Dat klinkt koud.”

God legde zijn hand op Davids arm. “Jij bent vastgehouden.”

Ze zwegen. De zon trok een weg van licht over het water. David dacht aan Joost, en het verdriet kwam nog altijd. Het was niet genezen als een wond die verdween. Het was opgenomen in een groter lichaam, een litteken dat niet langer iedere beweging bepaalde.

“Mag ik nog één vraag?”

“Je gaat er toch meer stellen.”

“Waarom ik?”

God keek hem bijna geamuseerd aan. “Je bedoelt: waarom kreeg jij zichtbare ontmoetingen terwijl anderen trouw leven zonder zoiets?”

David knikte.

“Niet omdat je belangrijker bent. Niet omdat je beter luistert. Misschien juist omdat je uitzonderlijk koppig bent.”

“Bemoedigend.”

“David, genade legt geen rangorde aan. Wat jij zag, maakt je niet hoger. Het maakt je verantwoordelijker om laag te gaan staan.”

God stond op. In het ochtendlicht leken de littekens in zijn handen tegelijk oud en nieuw.

“Waar gaat U heen?”

“Naar iemand die denkt dat Ik afwezig ben.”

“Zal diegene U zien?”

“Misschien in een man die eindelijk heeft geleerd te blijven zitten.”

God liep langs de oever en werd niet plotseling licht. Hij verdween ook niet. Hij werd kleiner met iedere stap, zoals ieder mens die wegloopt, tot David Hem niet meer van de andere wandelaars kon onderscheiden.

EPILOOG

De man die antwoordde

Twee jaar later ontving David een brief zonder afzender. Een vrouw schreef dat haar zoon was gestorven en dat zij God haatte. Iemand had haar Davids naam gegeven omdat hij “ervaring had met vragen”. Ze wilde geen Bijbelteksten, geen verklaring en zeker geen koffie.

David las de brief in zijn keuken. De pan met het zwarte plekje hing boven het fornuis. Hij had haar bewust niet weggegooid.

Hij schreef geen antwoord. Nog niet.

De volgende dag ging hij naar het adres. Hij nam thee mee.

De vrouw deed open en zei dat ze hem niet had uitgenodigd. David antwoordde dat hij weer kon vertrekken. Ze keek naar de thee en liet hem binnen.

Haar woonkamer stond vol foto's van een jongen met een skateboard. David vroeg zijn naam. “Milan,” zei ze. Daarna praatte zij bijna een uur. David verdedigde God niet. Hij maakte haar boosheid niet kleiner. Toen ze vroeg waar God was geweest, zei hij: “Ik weet niet waarom Hij dit niet heeft tegengehouden. Ik geloof dat Hij dichterbij Milan was dan wij

kunnen zien. Maar ik begrijp dat die zin vandaag te klein klinkt.”

“Heb jij God echt gezien?” vroeg ze.

David dacht aan de rode paraplu, de bokshandschoenen, de paarse hemel en het ontbijt aan het water. “Ja,” zei hij. “En vaak pas achteraf.”

“Hoe zag Hij eruit?”

“Als Iemand die geen haast had om weg te gaan.”

Ze zaten tot het donker werd. Bij het vertrek vroeg de vrouw of hij volgende week terugkwam. David zei ja.

Buiten regende het. Hij had geen paraplu. Bij de bushalte stond een jongen onder een rode en wenkte hem dichterbij. Ze deelden de kleine droge cirkel zonder te praten.

David keek niet omhoog om een teken te zoeken. Hij hoefde niet van elk detail een wonder te maken. Toch glimlachte hij.

Thuis vond hij de oude brief terug. Onder zijn laatste zin schreef hij een antwoord, niet namens God maar aan Hem.

Ik ben nog boos om wat ik niet begrijp. Ik mis Joost. Ik maak fouten die ik inmiddels bij naam ken. Maar ik geloof dat U niet bent weggegaan. Leer mij blijven waar liefde mij nodig heeft.

Hij legde de brief op tafel en waste de theeglazen af. Er was geen stem. Geen verschijning. Alleen vrede, klein genoeg om niet op te vallen en sterk genoeg om de nacht te dragen.

David bleef zitten.

Auteursnotitie

De God die bleef zitten is geschreven als een oorspronkelijke roman over rouw, geloof, verantwoordelijkheid en genade. De fysieke ontmoetingen zijn een literaire vorm. Zij willen niet suggereren dat God zich laat vangen in één uiterlijk, dat ieder mens zulke ervaringen behoort te hebben of dat persoonlijke indrukken dezelfde plaats innemen als de Bijbel.

De kern van het verhaal is dat christelijk geloof niet draait om een mens die zichzelf redt met betere inzichten. God komt in Jezus Christus zelf dichtbij. Hij deelt onze kwetsbaarheid, draagt schuld en opent door zijn opstanding een toekomst die de dood niet bezit. Die genade maakt menselijke keuzes niet onbelangrijk. Zij maakt liefde, waarheid, herstel en gerechtigheid juist concreet.

David eindigt daarom niet als iemand met alle antwoorden. Zijn vooruitgang blijkt uit iets eenvoudigers: hij luistert, blijft aanwezig, erkent schade, ontvangt hulp en gebruikt God minder vaak om zichzelf gelijk te geven.